

CHƯƠNG 2
VẬT LIỆU
ĐÁ THIÊN NHIÊN

1. KHÁI NIỆM :

1.1. Đá thiên nhiên :

Bao gồm một hay nhiều khoáng vật vô cơ khác nhau.

Khoáng vật là những vật thể đồng nhất về thành phần hóa học, cấu trúc và tính chất vật lý.

Đá thiên nhiên được tạo nên bởi một loại khoáng vật gọi là **đơn khoáng** như đá thạch anh, đá thạch cao.

Đá được tạo nên bởi nhiều loại khoáng gọi là **đa khoáng** như đá basalte, đá granite.

Là sản phẩm được khai thác và gia công bằng các phương pháp cơ học.

1.2. Những ưu điểm của vật liệu đá TN:

- + Cường độ chịu nén và độ cứng cao
- + Bền vững trong môi trường sử dụng
- + Là vật liệu địa phương, giá thành thấp
- + Được dùng làm vật liệu trang trí

2. PHÂN LOẠI :

2.1 Theo nguồn gốc hình thành :

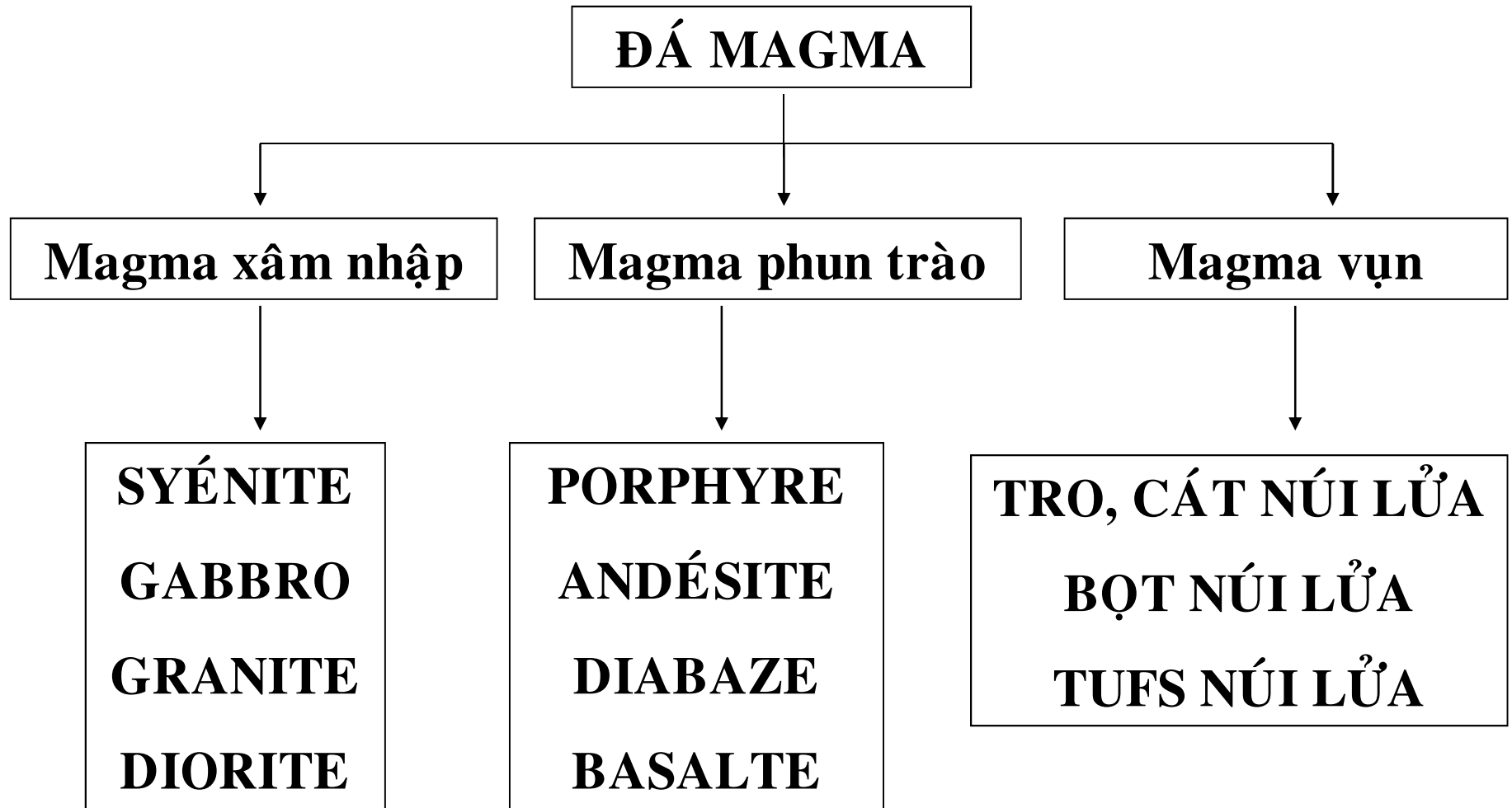
Căn cứ vào cấu trúc và nguồn gốc hình thành của đá, đá thiên nhiên được chia thành 3 nhóm sau :

- Đá magma (đá phun xuất)
- Đá trầm tích
- Đá biến chất

2.1.1 Đá magma :

- Được tạo thành từ quá trình nguội đặc của magma (nham thạch) nóng chảy ở nhiệt độ $[1000 \div 1300]^{\circ}\text{C}$. Do đó, nhóm đá này có đặc điểm chung như sau :
 - + Đồng nhất
 - + Đẳng hướng
 - + Kết tinh dạng hạt thành khối đặc chắc, có $\gamma_{\text{ađ}}$, $\gamma_{\text{ođ}}$ lớn.
 - + Nhiều màu sắc.
 - + Cường độ chịu nén cao.

-Tùy theo điều kiện nguội đặc, chia đá magma làm 3 loại :

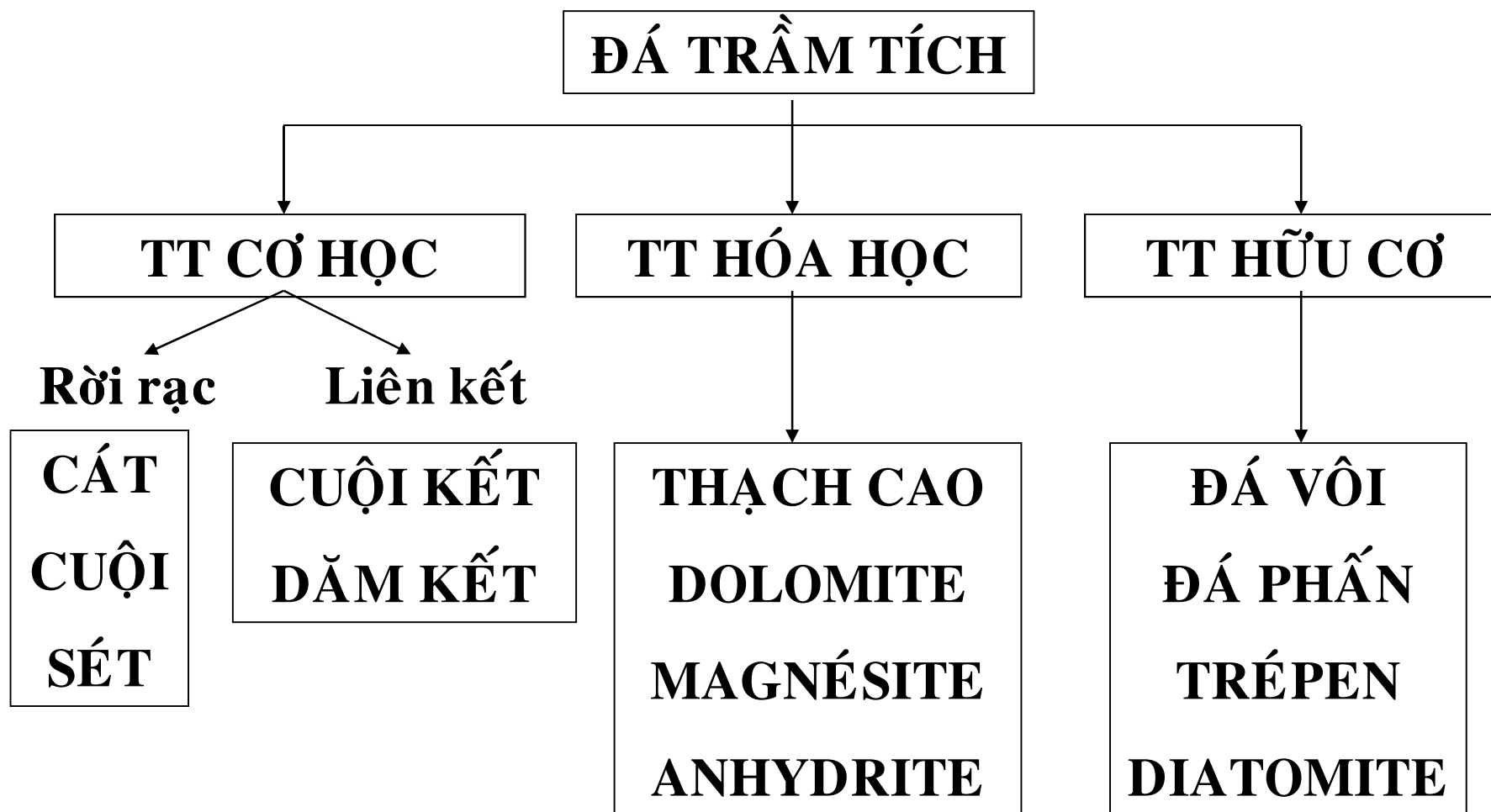
Magma xâm nhập : ở sâu bên trong lòng đất. Bao gồm các loại : granite (hoa cương), diorite, syénite.

Magma phun trào : theo những kẽ nứt trào lên trên mặt đất. Bao gồm các loại : basalte, porphyre, andésite, diabase.

Magma vụn (phún xuất rời rạc = đá vụn hỏa sơn) : được bắn tung ra xa khỏi lòng đất. Bao gồm các loại : tro, cát, bọt, tufs núi lửa.

2.1.2 Đá trầm tích :

- Được tạo thành do quá trình trầm lắng và tích tụ của các loại vật liệu. Nên nhóm đá này có các tính chất chung như sau : có cấu tạo phân lớp, bất đẳng hướng (theo các hướng có khả năng chịu lực khác nhau).
- Dựa vào nguồn gốc hình thành, đá trầm tích phân thành 3 loại :
 - **Trầm tích cơ học** : được tạo thành do quá trình trầm lắng và tích tụ của các loại vật liệu rời rạc bị dòng chảy cuốn trôi đi nơi khác. Bao gồm các loại : cát, sạn, sỏi, sa thạch, cuội kết, dăm kết.
 - **Trầm tích hóa học** : được tạo thành do quá trình trầm lắng và tích tụ của các khoáng vật vô cơ. Nhóm này bao gồm : đá vôi, dolomite, anhydrite, magnésite.
 - **Trầm tích hữu cơ** : được tạo thành do quá trình trầm lắng và tích tụ của các xác động thực vật. Nhóm này bao gồm : đá vôi, vỏ sò, đá phấn, diatomite.

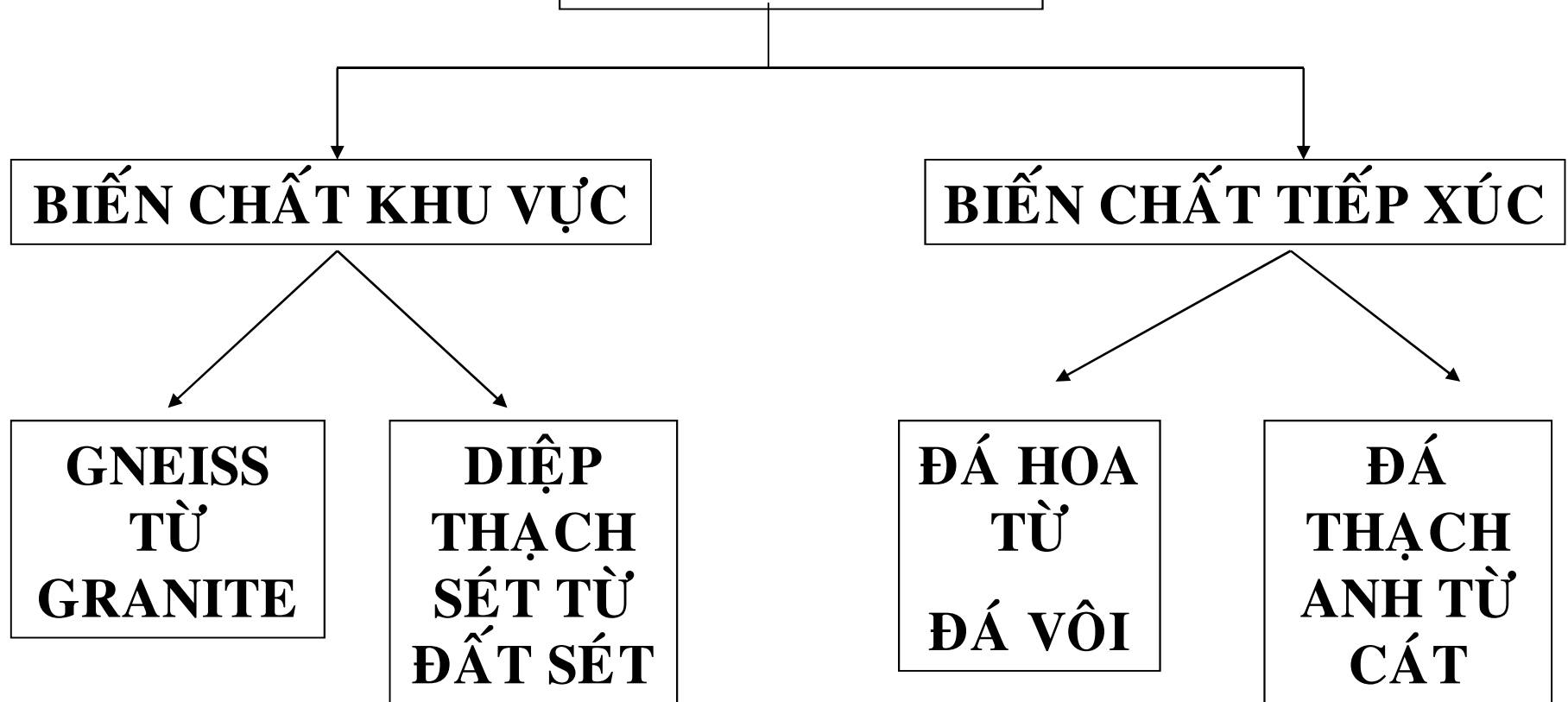
2.1.3. Đá biến chất :

- Là các loại đá magma, hoặc trầm tích biến chất tạo thành khi có sự biến đổi đột ngột của áp suất lớn hoặc nhiệt độ cao. Nhóm này bao gồm các loại :

+ Gneiss do granite biến chất tạo thành.

+ Đá hoa (marbre = đá cẩm thạch) do đá vôi biến chất tạo thành

ĐÁ BIẾN CHẤT

2.2.Theo khối lượng thể tích và cường độ chịu nén

Khối lượng thể tích $< 1800 \text{ kg/m}^3$: đá nhẹ

Khối lượng thể tích $\geq 1800 \text{ kg/m}^3$: đá nặng

2.3.Theo cường độ chịu nén

Cường độ chịu nén $< 1500 \text{ kG/cm}^2$: đá nhẹ

Cường độ chịu nén $\geq 1500 \text{ kG/cm}^2$: đá nặng

2.4.Theo hệ số mềm

$K_m < 0,6$: đá dùng nơi khô ráo

$K_m = 0,6 - 0,75$: đá dùng được ở nơi ít ẩm

$K_m = 0,75 - 0,9$: đá dùng được ở nơi ẩm ướt

$K_m > 0,9$: đá dùng được ở môi trường nước

2.5.Theo phạm vi sử dụng :

2.5.1. Đá hộc : có hình dáng bất kỳ, khối lượng nhỏ hơn 15 kg, chiều dài nhỏ hơn 500 mm

2.5.2. Đá gia công :

2.5.2.1.Đá khối

2.5.2.2. Đá chẻ (đá đẽo), còn gọi là **đá phiến** có dạng hình hộp dùng để xây móng, xây tường, lát vỉa hè, lát lề đường

2.5.2.3.Đá tấm

2.5.2.4. Đá dăm : $d = 5 - 70$ mm

2.5.2.5. Cát : $d = 0,14 - 5$ mm

2.5.2.6. Đá bụi : $d < 0,14$ mm

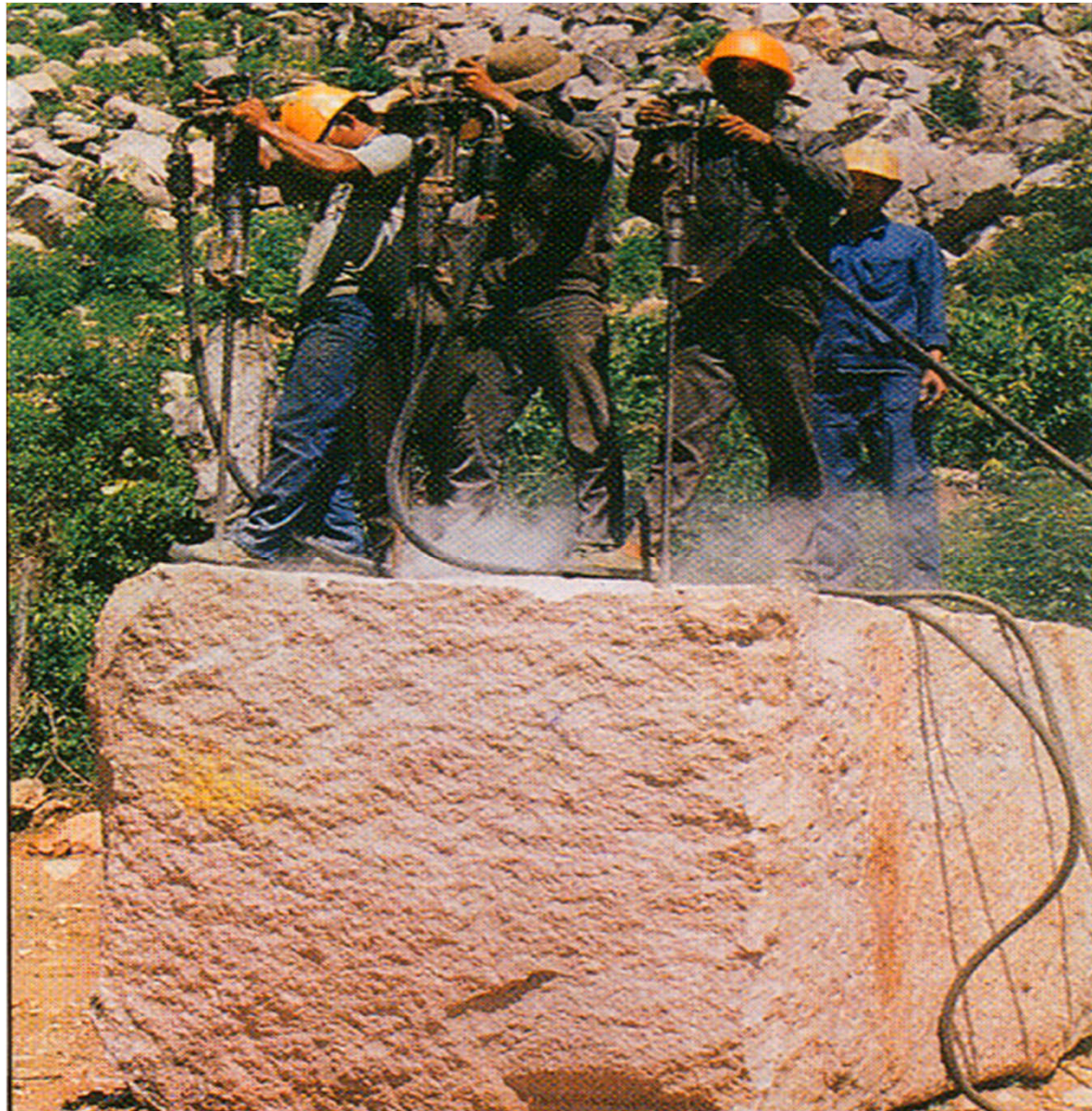
MỎ ĐÁ ĐANG ĐƯỢC KHAI THÁC

Khai thác đá bằng phương pháp khoan – nổ mìn

GIA CÔNG ĐÁ THEO ĐÚNG KÍCH THƯỚC

CHUYỂN ĐÁ KHỐI SANG BÃI CHỨA

Sản phẩm đá

Đá 4 x 6 kích thước 4 x 6 cm

Đá hộp- kích thước 20 x 30 cm

Đá phiến lát vỉa hè

Đá tấm

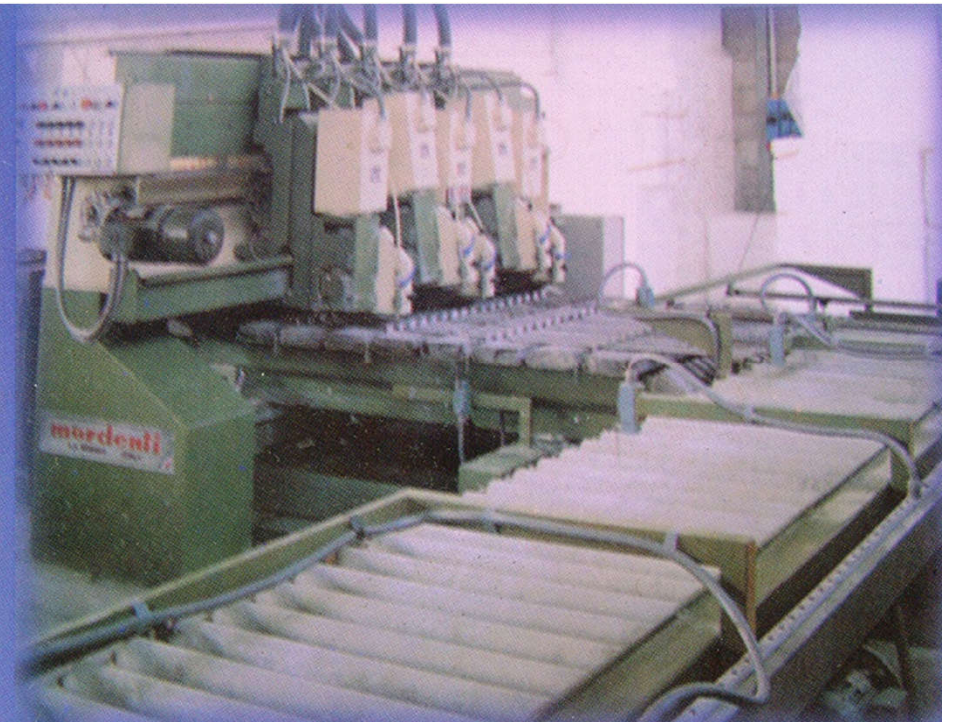

Đá phiến lát sân

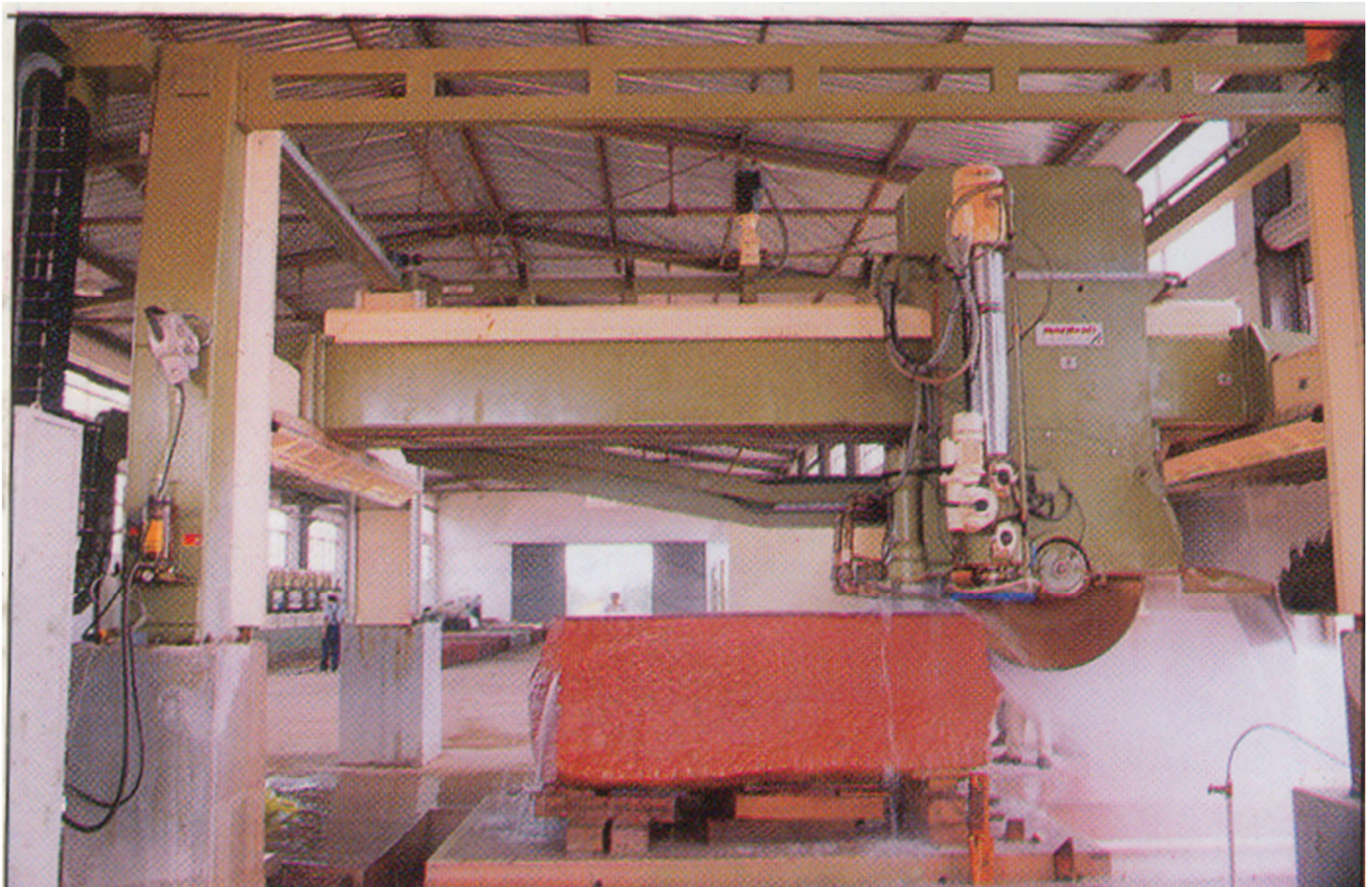

Máy Gangsaw

Máy cắt quy cách

CỬA CẮT ĐÁ GRANITE

Dây chuyền tự động đánh bóng sản phẩm.
Automatic polishing machine.

Thành phẩm sau khi đánh bóng.
Products after polished.

Kiểm tra độ bóng và chất lượng thành phẩm.
Quality check controlled

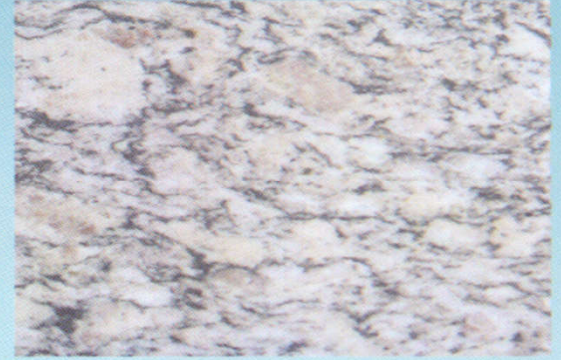
ĐÁ VIỆT NAM

BK011 Trắg Phước Hòa

BK012 Trắg Suối Lau

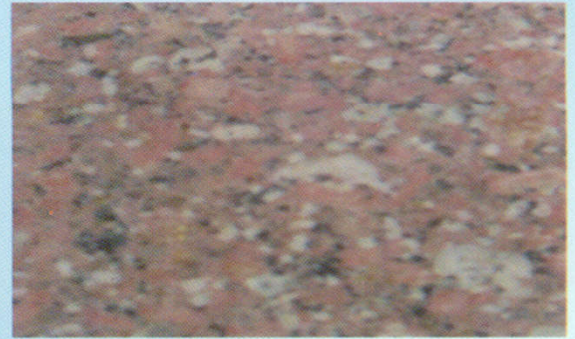
BK013 Trắg vân gỗ

BK021 Vàng Bình Định

BK031 Đỏ Ruby Bình Định

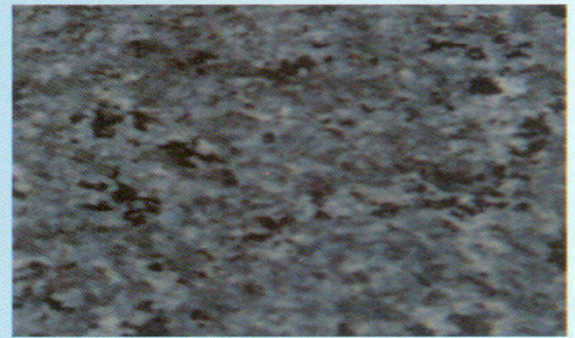
BK032 Đỏ Hồng Bình Định

BK041 Đen đốm trắng

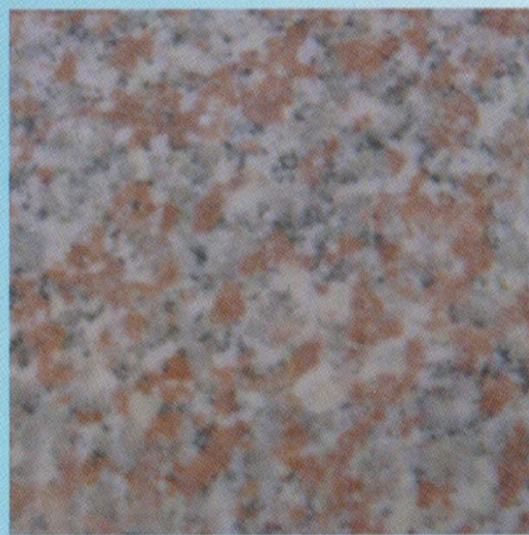
BK042 Đen An Khê

BK043 Đen Phú Yên

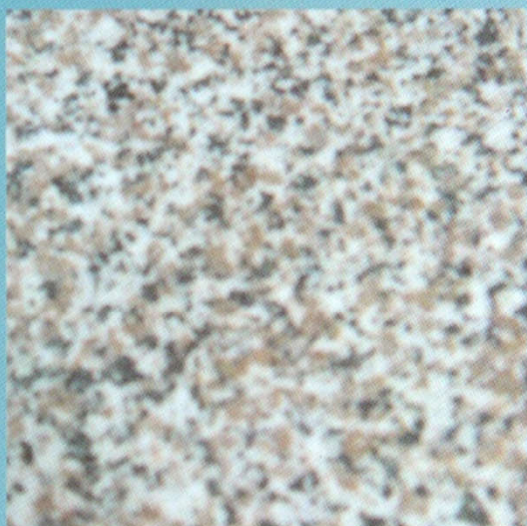
BK051 Hồng Gia Lai

BK052 Hồng nhật

BK053 Đá bông đen BĐ

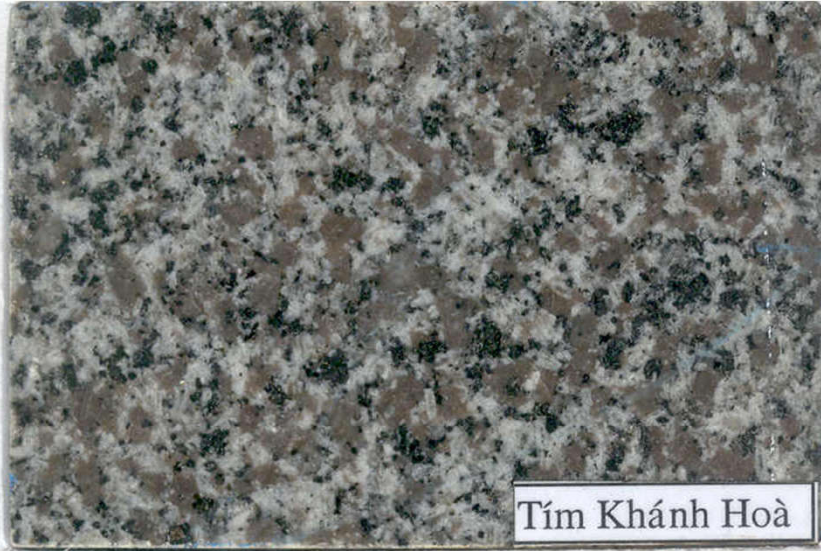
BK061 Tím bông nhỏ K-Hòa

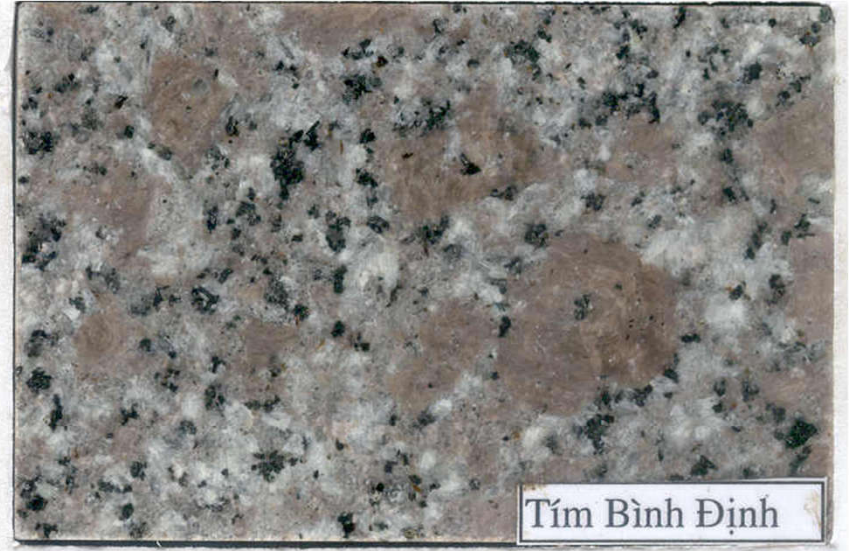
BK062 Tím bông lớn K-Hòa

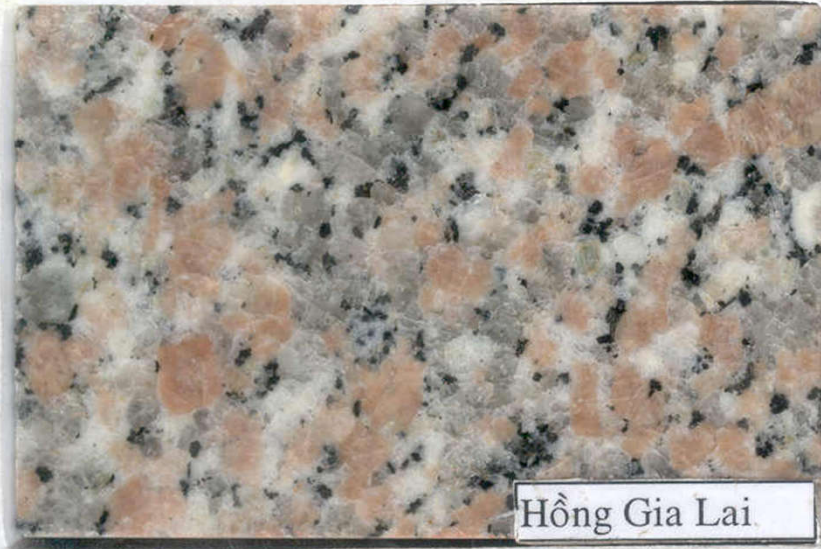
BK071 Xanh Phan Rang

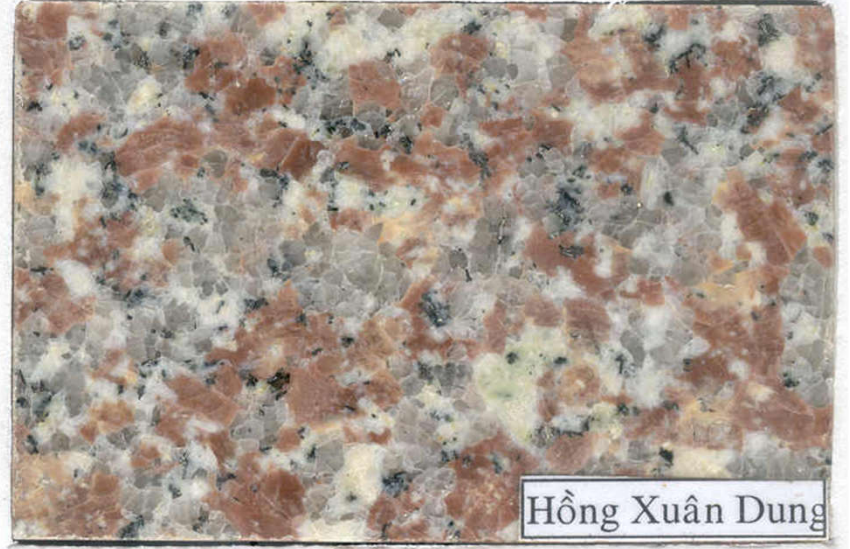
Tím Khánh Hoà

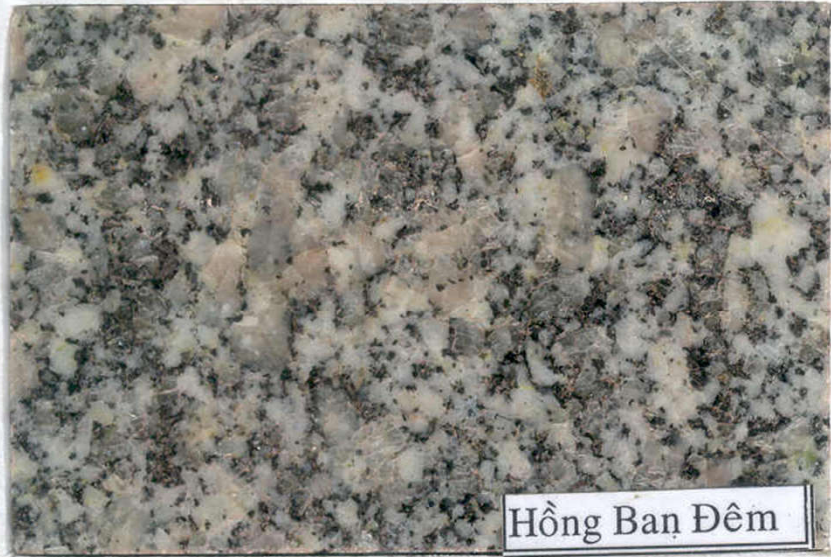
Tím Bình Định

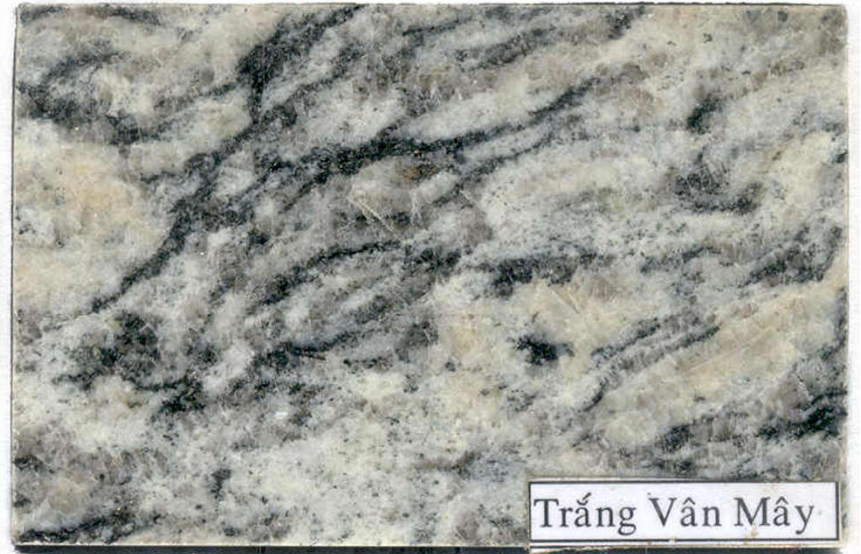
Hồng Gia Lai

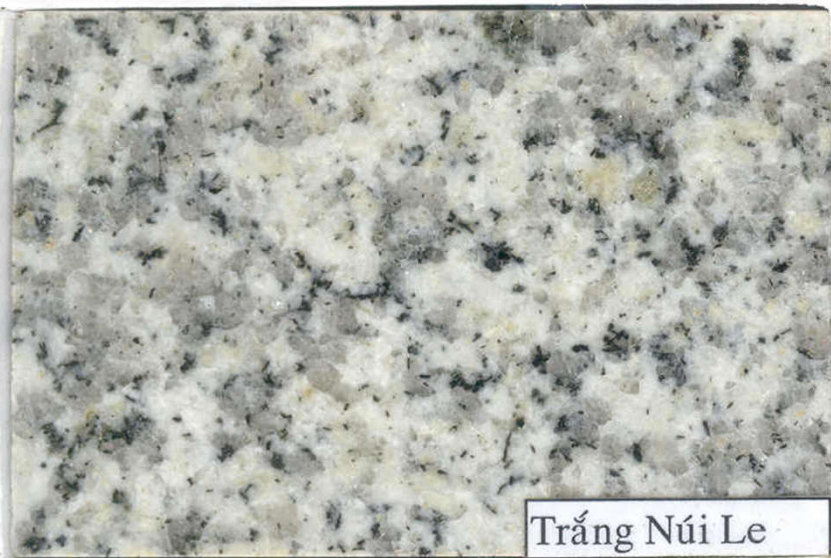
Hồng Xuân Dung

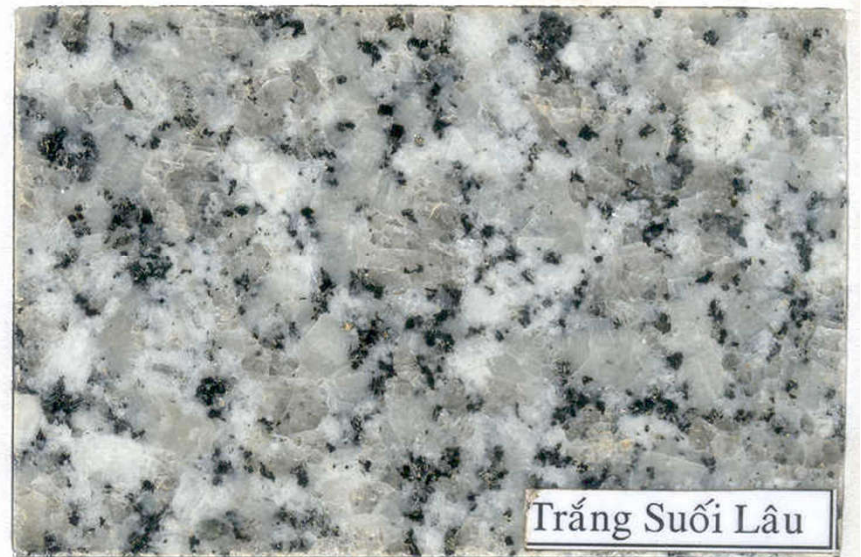
Hồng Ban Đêm

Tráng Vân Mây

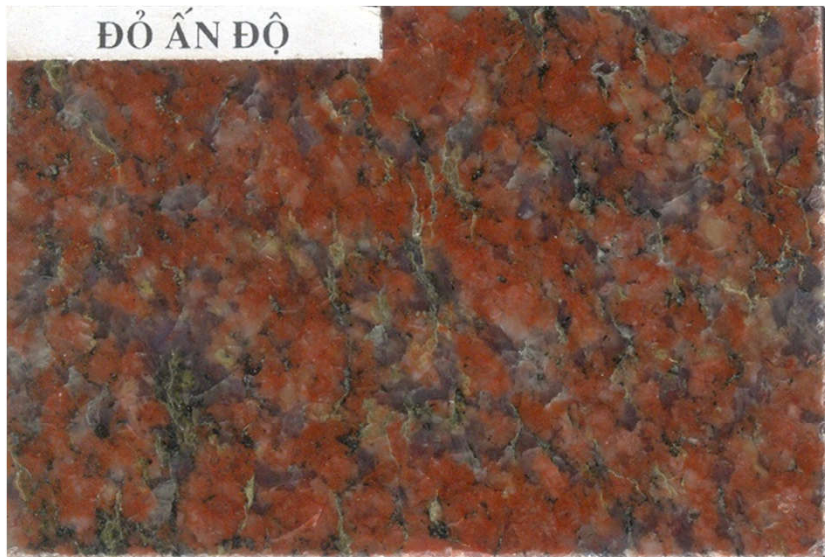

Tráng Núi Lê

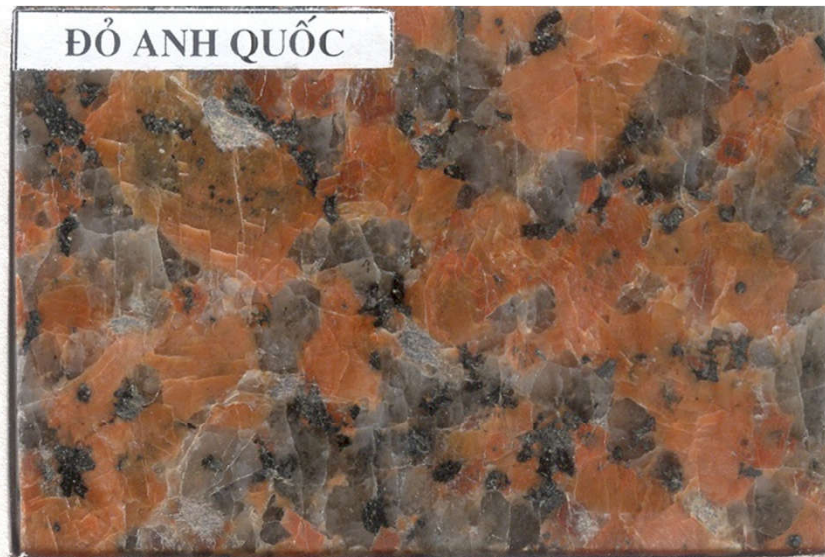

Tráng Suối Lâu

ĐỎ ẤN ĐỘ

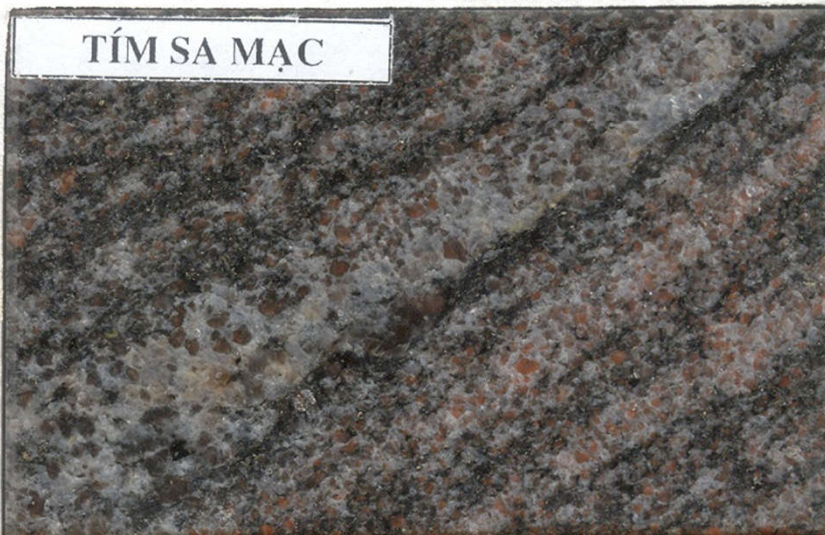
ĐỎ ANH QUỐC

VÀNG CHỈ ĐỎ

TÍM SA MẠC

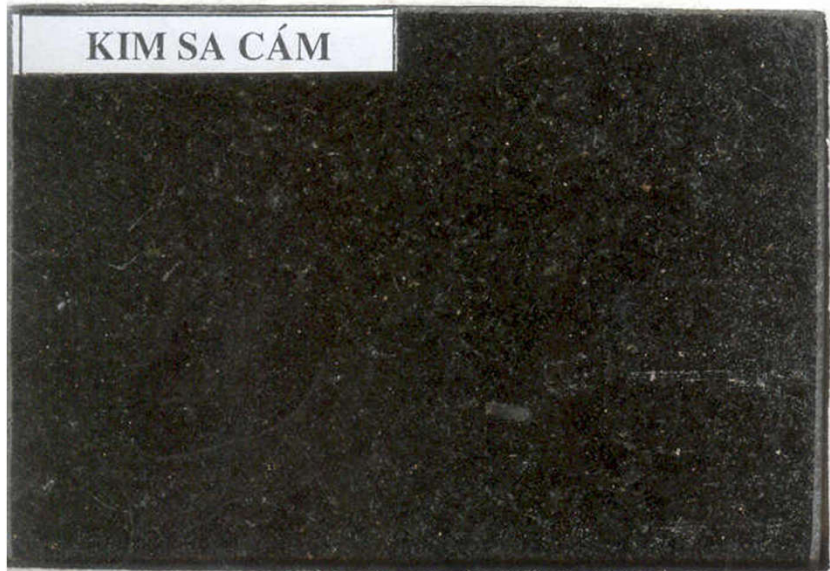
XÀ CÙ XANH

ĐEN ẮN ĐỘ

KIM SA CÁM

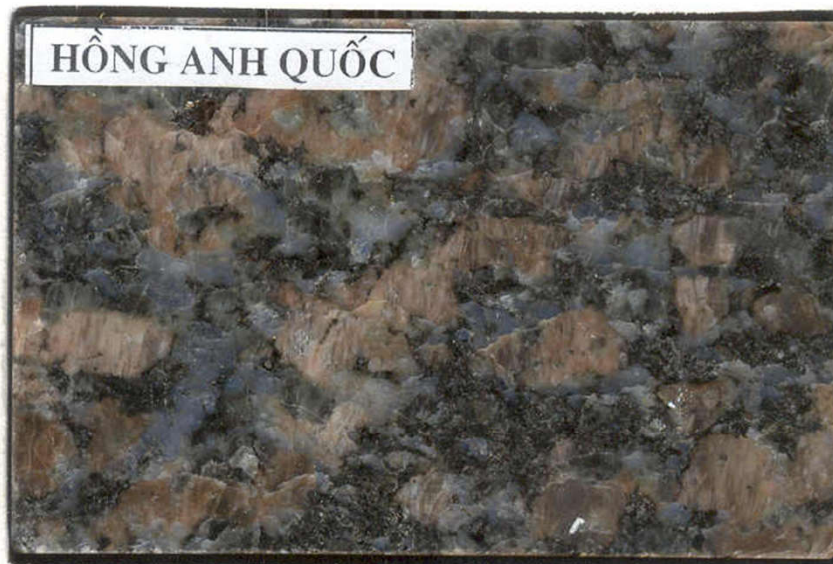
SÀ TRUNG

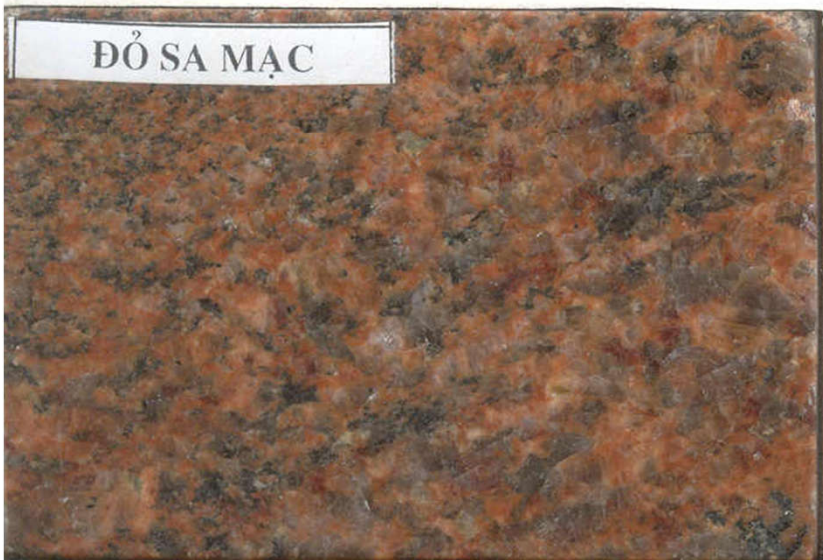
XÀ CỬ ĐEN

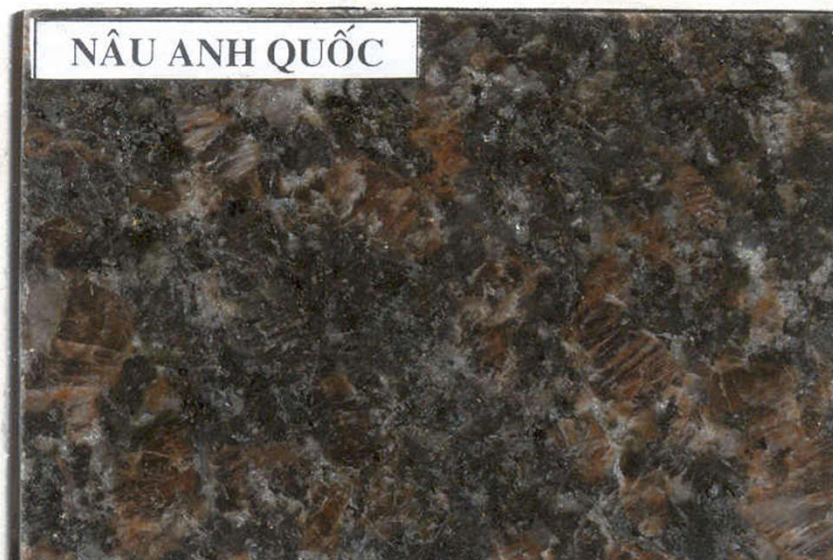
HỒNG ANH QUỐC

ĐỎ SA MẠC

NÂU ANH QUỐC

3. MỘT SỐ TÍNH CHẤT CƠ – LÝ CỦA VẬT LIỆU ĐÁ THIÊN NHIÊN :

- + Khối lượng riêng
- + Khối lượng thể tích
- + Hệ số mềm hoá
- + Khả năng chịu nén
- + Độ mài mòn
- + Độ hao mòn
- + Tính đồng nhất
- + Tính thẩm mỹ

4. CÁC NGUYÊN NHÂN GÂY PHÁ HOẠI VÀ CÁC BIỆN PHÁP BẢO VỆ VẬT LIỆU ĐÁ THIÊN NHIÊN :

4.1. Các nguyên nhân gây phá hoại :

4.1.1. Nguyên nhân khách quan (các yếu tố bên ngoài)

- Do tác dụng của môi trường : nước, nước có CO₂, môi trường nước muối, nước phèn, nước biển, nước có áp lực, nước có lẫn axit.
- Do sự thay đổi của nhiệt độ hoặc áp suất

4.1.2. Các nguyên nhân chủ quan :

- Do gia công bề mặt vật liệu đá thiên nhiên không phẳng, không đạt yêu cầu kỹ thuật, còn tồn tại những khuyết tật, những kẽ nứt, hoặc các hốc rỗng.

4.2 Các biện pháp hạn chế :

- Hạn chế sự xâm nhập của các loại nước đối với vật liệu đá thiên nhiên bằng các biện pháp :
 - + Florure hóa bề mặt vật liệu đá thiên nhiên bằng hợp chất MgSiF_6 :

- + Gia công bề mặt vật liệu đá thiên nhiên thật phẳng, nhẵn, thể hiện vân, có ánh gương đạt yêu cầu kỹ thuật và thẩm mỹ.